

سند جامع علم و فناوری در حوزه دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران
(مصوبه جلسه ۸۳۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

سند جامع علم و فناوری در حوزه دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران « که بنا به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد علم و فناوری دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ، در جلسه ۸۳۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۰۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است ، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می گردد :

مقدمه

نیروهای مسلح انقلابی و قدرت آفرین در چارچوب فکری انقلاب اسلامی و در مسیر تحقق اهداف و آرمان های آن ، خط مقدم تحرک و نشانه اقتدار ملت است . علم و فناوری به عنوان یکی از پیشران های اصلی و موتورهای محرک پیشرفت کشور در گام دوم انقلاب اسلامی است که این امر در حوزه دفاع و امنیت کشور از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده و نیازمند طرح ریزی دقیق و جامع است . با استناد به سیاست های کلی علم و فناوری و سیاست های کلی نظام در موضوع خودکفایی دفاعی و امنیتی ابلاغی مقام معظم رهبری (حفظه الله) و باتوجه به راهبرد کلان ۷ از نقشه جامع علمی کشور ، شورای عالی انقلاب فرهنگی سند « جامع علم و فناوری در حوزه دفاعی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران » که از این پس به اختصار « سند » نامیده می شود به شرح مواد آتی ، طراحی و تدوین گردیده است . در این راستا ، « سند » به گونه ای تدوین شده است که مجموعه ای پویا و یکپارچه جهت دستیابی به اقتدار علمی و فناوری حوزه دفاع و امنیت مهیا شود و با همراهی ذی نفعان دخیل در پیشرفت علمی و تربیت انسان هایی آزاد اندیش و برخوردار از قدرت منطق همراه با منطق قدرت ، ارتباط گسترده با جامعه علمی و تقویت سرریز متقابل علم و فناوری بین بخش های نظامی و ملی را ساماندهی کند .

ماده ۱ - اصول و ارزش ها

با توجه به مبانی

ارزشی نظام علم و فناوری مصرح در اسناد راهبردی شورای عالی انقلاب فرهنگی از جمله نقشه جامع علمی کشور ، اصول و ارزش های بنیادین بخش علم و فناوری دفاعی و امنیتی کشور بدین شرح مقرر می گردد :

۱) حاکمیت جهان بینی دینی و مبانی ، اصول و منابع معرفتی و شناختی برگرفته از آن در تمام ساحت ها و شئون اقتداریابی علمی و هماهنگی نظام مند همه علوم با یکدیگر و با دین مبین اسلام ؛

۲) قرآن محوری در همه فرایندهای تولید ، توزیع و کاربرست علم و فناوری ؛

۳) تداوم خط و روش ولایت الهیه به عنوان جان مایه حرکت علمی نیروهای مسلح و اعمال آن در مسیر جهان ترازی ؛

۴) جامعیت و کاملیت اسلام به عنوان یک اندیشه نظام مند برای پایه گذاری تفکر علمی از سطح نظریه پردازی ، تولید علم و فناوری ، معماری و طراحی مؤلفه ها ، الگوها و نظامات علمی ؛

۵) حیات انقلابی و تلاش جهادی در راه پیشرفت علمی انقلاب اسلامی ؛

۶) همزیستی مسالمت آمیز با غیردشمنان در عین دشمن ستیزی در مسیر تحقق اهداف علمی دفاعی انقلاب اسلامی ؛

۷) حداکثر اتکا، اعتماد و استفاده از ظرفیت های ملی دانشگاهی ، پژوهشی ، دانش بنیان و صنعتی از جمله بخش خصوصی با توجه به صیانت علمی ، وفاداری ، رازداری و کتمان اسرار علمی ؛

۸) بهره وری مدیریت علمی با کارآمدی ، اثربخشی ، هماهنگی و هم افزایی بخش های مختلف سازمانی و بین سازمانی ، ارزش آفرین و هدایت گر ؛

۹) تحول گرایی ، شکستن انگاره ها ، سنت ها و الگوهای رفتاری نادرست و ناکارآمد و عدم ایستایی و روزمرگی ؛

۱۰) شجاعت علمی ، نوآوری ، ابتکار و درنوردیدن راه های جدید و میان بر و رویش های نوبه نو با بهره مندی از آخرین دستاوردهای علمی و تجارب موفق گذشته ؛

۱۱) جامعیت و توازن علم ، فناوری و محصول به شکل هم افزا ، منسجم و یکپارچه ؛

۱۲) بها دادن و ارزش گذاری در گزینش ، انتصابات و حمایت از انسان های اندیشمند ، نخبه جوان و مبتکر .

ماده ۲ - چشم انداز

در افق ۱۴۱۴ جمهوری اسلامی ایران یکی از قدرت های برتر علمی و فناوری در حوزه دفاعی و امنیتی جهان با ویژگیهای زیر است :

۱) الهام بخش ، تأثیرگذار و زمینه ساز وحدت و همکاری های علمی و ترویج فرهنگ مهدوی (عج) در مقیاس جهانی ؛

۲) توانا در شکستن مرزهای دانش و تولید کننده علوم و فناوری های بومی نرم ، نیمه سخت و سخت دفاعی و امنیتی مورد نیاز ؛

۳) پشتیبان علمی پیشرفت همه جانبه کشور در گام دوم انقلاب اسلامی و برخوردار از نقش کلیدی در تحقق مرجعیت علمی جمهوری اسلامی ایران در جهان ؛

۴) سازمان و نیروی انسانی فعال ،

ولایت مدار ، مسئولیت پذیر ، ایثارگر ، شهادت طلب ، مؤمن ، رضایت مند ، برخوردار از خودباوری ، وجدان کاری و انضباط ، دشمن شناس ، با روحیه تعاون و مشارکت علمی ، متعهد به نظام و عظمت ایران اسلامی ؛

۵) برخوردار از بالاترین سطح اثربخشی در ارتقای نوآوری ملی ؛

۶) مؤثر در تقویت دیپلماسی دفاعی و امنیتی و عمومی کشور .

ماده ۳ - اهداف کلان

۱) استحکام بخشی ساخت درونی قدرت بر پایه مؤلفه علم و فناوری دفاعی و امنیتی ؛

۲) جهان ترازى و كسب اقتدار علمى دفاعى و امنیتی و پیشتازى و پیش برندگى علمى کشور ؛

۳) دستیابی به علوم و فناوری های برترساز دفاعی با حداکثر همکاری های اثربخش با بخش ملی و بین المللی

۴) توانایی در تولید سامانه ها ، تجهیزات و محصولات بدیع و نوظهور دفاعی با شکستن مرزهای دانش ؛

۵) همکاری در كسب مرجعیت علمى و فناوری کشور و افزایش سهم نخبگان و استعدادهاى برتر در همکاری های علمى ؛

۶) افزایش

سهم دانشگاه ها ، مراکز پژوهشى ، شركت های دانش بنیان و صنعتی بخش ملی با تاكید بر بخش خصوصى در پژوهش های توسعه فناوری در حوزه دفاع و امنیت و كمك به تحقق اهداف نقشه جامع علمى کشور ؛

۷) برخورداری از اشراف هوشمند بر محیط متغیر ، پرفراز و نشیب و پرشتاب جهان معاصر ، پیچیدگی ها ، عدم قطعیت ها و ابهامات و تهدیدات نوپدید ؛

۸) گشایش عرصه های جدید از علوم تحولی و تغییر انگاره ها و نهادینه شدن خلاقیت و نوآوری قابلیت ساز و مزیت آفرین در حوزه دفاعی و امنیتی ؛

۹) افزایش سهم صادرات محصولات دفاعی از صادرات كل کشور و افزایش همکاری های علمى و فناوری با کشورهاى همسوى گفتمان انقلاب اسلامى در عرصه بین الملل ؛

۱۰) دستیابی به سرمایه های انسانی علمى تراز انقلاب اسلامى و ارتقاى توانمندی ها و آمادگى های كاركنان نیروهاى مسلح در پیشبرد امور علمى .

ماده ۴ - سیاست ها

(۱) هم افزایی ، پویایی و پایایی اجزای قدرت علمی دفاعی و امنیتی با عناصر و مؤلفه های قدرت ساز ملی ؛

(۲) به کارگیری ظرفیت های علمی و

فناورانه بخش ملی و خصوصی در راستای قابلیت سازی و ایجاد توانمندی در پاسخگویی به نیازهای دفاعی از جمله بهره گیری از اساتید ، محققین ، دانشجویان ، ظرفیت علمی عظیم بسیج و سرباز محققین وظیفه ؛

(۳) سرریز فناوری های توسعه یافته بخش دفاع به بنگاه های اقتصادی و خدماتی کشور و بهره گیری حداکثری از ظرفیت های ملی در نظام نوآوری دفاعی پایدار ؛

(۴) افزایش توجه و تمرکز بر نوآوری های اساسی ، با رویکرد خلاقانه جدید و کشف راه های میانبر ؛

۵

(اهتمام به توسعه هم زمان و متوازن علوم پایه و علوم کاربردی در حوزه های نرم ، نیمه سخت و سخت ، و جهت دار نمودن رشته های مورد نیاز نیروهای مسلح در دانشگاه ها با تاکید بر رویکردهای بین رشته ای ؛

(۶) بهره برداری از الگوهای علمی و نظریه های اندیشمندان و صاحب نظران ، با تقید بر اصول ، ارزش ها و آموزه های اسلامی و تشویق و ترغیب الگوسازی درون زای اسلامی - ایرانی پیشرفت در بخش دفاعی ؛

(۷) تقویت گفتمان جنبش نرم افزاری در حوزه دفاع و امنیت به منظور ایجاد ظرفیت تحول ساز در حرکت های مبنایی و بنیادین در سطح علوم ، منطبق با اصول و منطق اسلامی ؛

(۸) در دست داشتن نبض تفکر و نیازهای آینده جامعه با اشراف راهبردی بر محیط دفاعی و امنیتی ؛

(۹) تقویت و توسعه نظام مند و هوشمند حکمرانی اسلامی ، رهبری و مدیریت راهبردی ، مدیریت دانش و پویایی سازمان ؛

(۱۰) توقف و یا تغییر جهت فعالیت های تحقیقاتی با مزیت اثربخشی پائین ؛ .

(۱۱) توسعه کیفی و کمی سرمایه های انسانی در حوزه علم و فناوری دفاعی و امنیتی و جهت دهی آموزش و پژوهش نیروهای مسلح به منظور توسعه دانش ، مهارت ها ، قابلیت ها و فناوری های برترساز ؛

(۱۲) ارتقای سرمایه اجتماعی ولایی با ایجاد

فرهنگ و فضای گفتمانی در راستای جریان سازی ، تعمیق و پایبندی به منویات فرماندهی معظم کل قوا امام خامنه ای (مدظله العالی) در پیکره آموزش ، تحقیقات و توسعه صنایع نرم و سخت نیروهای مسلح .

(۱) آمایش

علمی سرزمینی و توسعه متعادل و متوازن قابلیت ها و ظرفیت های دانش بنیان کشور و بخش دفاع و ایجاد سازوکارهای لازم برای شناسایی و حداکثر بهره گیری از ظرفیت های خالی معطل و جدید در سطح ملی ؛

(۲) ایجاد زیرساخت

های لازم برای استفاده همه جانبه از قابلیت ها و ظرفیت های دفاعی و ملی و مشارکت فعال مراکز تحقیق و توسعه نیروهای مسلح در پژوهش های بنیادی ، کاربردی و توسعه ای و توسعه حوزه های بین رشته ای ؛

(۳) ایجاد ، یکپارچه سازی و به هنگام سازی نظامات کلان ، ساختارها و نهادهای علم و فناوری نیروهای مسلح مبتنی بر صیوروت و در چارچوب معماری نیروهای مسلح آینده ؛

(۴) ایجاد ساختاری واحد ، مقتدر و یکپارچه با اعتبار و ضمانت اجرایی و نفوذ لازم

برای مدیریت و راهبری جریان تحقیق و توسعه و تمرکز بر اجرای طرح های کلان پژوهش و فناوری متناسب با نیازهای حال و آینده کشور و طراحی و اجرای نظام احصاء و شکست مسائل در حوزه دفاعی و امنیتی ؛

(۵) ایجاد ساز و کار انتقال الگوهای موفق و فناوری های نرم مدیریت تحقیقات و فناوری از بخش دفاعی به بخش ملی و خصوصی به منظور گسترش شبکه توانمند علمی کشور ؛

(۶) ایجاد جریان گسترده و پویای ایده زایی بدیع در راستای استقرار نظام نوآوری دفاعی و ترویج و ارتقای فرهنگ نوآوری جهشی و خلاقیت در کشور ؛

(۷) توسعه و تقویت همکاری ها و شبکه های علمی پژوهشی

فناورانه دفاعی و امنیتی با بخش ملی شامل دانشگاه ها ، مراکز علمی ، دانشمندان و پژوهشگران و بنگاه های توسعه دهنده فناوری و نوآوری خصوصی با تاکید بر ایجاد انعطاف و سهولت در همکاریهای متقابل ؛

(۸) ایجاد صنایع نوین و دانش بنیان دفاعی و امنیتی به منظور توسعه تجهیزات و محصولات بدیع و نوظهور دفاعی و پشتیبانی از شرکت های نوآور و تجاری ساز محصولات دو یا چندمنظوره در بخش ملی ؛

(۹) ایجاد

نظام دیپلماسی علمی انقلابی در پاسداری از اقتدار جمهوری اسلامی ایران و گسترش همکاری های بین المللی در حوزه دفاعی و امنیتی در چارچوب سند جامع روابط علمی بین المللی جمهوری اسلامی ایران ؛

(۱۰) ایجاد و پیاده سازی سازوکار بهره برداری حداکثری از ظرفیت های حوزه های علمیه در علوم انسانی و در موضوعات مرتبط با حوزه دفاعی و امنیتی ؛

(۱۱) طرح ریزی مبانی تحول ساز علوم و انگاره های نوین دفاع و متحول سازی و ارتقای کمی و کیفی علوم انسانی بر اساس مکتب دفاعی و امنیتی اسلام ؛

(ایجاد دانشگاه تراز انقلاب اسلامی (حکمت بنیان) در سازمان های نیروهای مسلح و طراحی سازوکارهای لازم برای بکارگیری و پرورش استعداد های برتر و نخبگان در حوزه دفاعی و امنیتی و توانمندسازی ایشان ؛

۱۳) یکپارچگی در آموزش های نیروهای مسلح به منظور شکل گیری پیکره دانشی

، مهارتی و بینشی هم افزا و جامع ، با تأکید بر ایجاد تحول در سطح اندیشه ، عوامل معنوی ، آموزه های کلیدی و مهارت محوری و تربیت و تعالی مدیران ، مدرسان و پژوهشگران حوزه علمی در تراز انقلاب اسلامی ؛

۱۴) طراحی و پیاده سازی رویکردهای مدیریت یکپارچه و تفکر راهبردی و نهادینه سازی مدیریت هوشمند دانش در حوزه دفاعی و امنیتی

۱۵) طراحی

و پیاده سازی ساز و کار استفاده از ظرفیت سرباز محققین کشور با امکان توانمندسازی و مهارت آموزی ایشان در تحقیقات و توسعه علوم و فناوریهای دفاعی و امنیتی با رویکرد آینده سازی نیروهای جوان و نخبه

ماده ۶ - حوزه های اولویت دار دفاعی و امنیتی

حوزه های اصلی و فرعی

علوم و فناوری های اولویت دار علم و فناوری دفاعی و امنیتی به شرح زیر است . تشریح جزئیات مورد نظر ، پس از تصویب این سند در قالب تعاملات با دستگاه ها و مراکز دانشگاهی بخش ملی انجام خواهد شد .

□ حوزه اصلی □ حوزه فرعی □

□ --- □ --- □

□ اندیشه ای و معرفتی □ مبانی و فلسفه □

□ علوم انسانی (اصول و چهارچوب حاکم بر سایر حوزه های علم و فناوری) □

□ فنی و مهندسی □ ارتباطات و سامانه ها □

□ اطلاعات و سامانه های هوشمند □

□ الکترونیک پیشرفته □

□ انرژی □

□ آشکارسازها و حسگرها □

□ پردازش رایانه ای □

□ تجهیزات خودکار و بی سرنشین □

□ رزم افزار پیشرفته □

□ مواد و ساخت پیشرفته □

- ▣ هدایت و ناوبری
- ▣ سامانه های پیشران
- ▣ لجستیک و وسایل نقلیه
- ▣ نانو
- ▣ سایبر
- ▣ هوش مصنوعی و هوشمندسازی
- ▣ اطلاعات و داده
- ▣ امنیت اطلاعات
- ▣ زیرساخت
- ▣ پزشکی قانونی دیجیتال
- ▣ نظامی
- ▣ علوم و فنون انتظامی
- ▣ امنیت ، اطلاعات و حفاظت
- ▣ امنیت نظامی
- ▣ امنیت و صیانت سایبری
- ▣ امنیت داخلی / عمومی
- ▣ امنیت اقتصادی با رویکرد انتظامی
- ▣ امنیت اجتماعی
- ▣ امنیت اطلاعاتی
- ▣ امنیت مرزها
- ▣ پدافند غیرعامل
- ▣ فیزیکی
- ▣ سایبر الکترونیکی
- ▣ نرم و شناختی
- ▣ مدیریت سرمایه انسانی اسلامی
- ▣ سرمایه انسانی اسلامی
- ▣ زیرساخت مدیریت سرمایه انسانی و فرهنگ سازمانی
- ▣ انسانی ، اجتماعی ، هنر و رسانه
- ▣ بسیج
- ▣ اقتصاد دفاع
- ▣ مدیریت جهادی
- ▣ سبک زندگی اسلامی
- ▣ آینده پژوهی
- ▣ سیاسی و روابط بین الملل (دیپلماسی)

- ❑ روانشناسی نظامی و انتظامی
- ❑ مدیریت دانش
- ❑ تعلیم و تربیت اسلامی
- ❑ معارف انقلاب اسلامی و جامعه شناسی دفاعی و امنیتی
- ❑ زبان و واژه شناسی دفاعی
- ❑ زیستی و سلامت ❑ دفاع رسانه ای
- ❑ رسانه های جدید
- ❑ هنر و ادبیات دفاع مقدس
- ❑ شناسایی و رفع آلودگی تهدیدات زیستی
- ❑ دارو و واکسن
- ❑ فیزیولوژی و بیوفیزیک
- ❑ مهندسی پزشکی
- ❑ مراقبت های پزشکی و بازتوانی
- ❑ مدیریت نظام سلامت نیروهای مسلح
- ❑ غذا و کشاورزی
- ❑ زیست محیطی
- ❑ علوم پایه ❑ ریاضیات
- ❑ شیمی
- ❑ فیزیک
- ❑ زمین شناسی
- ❑ زیست شناسی
- ❑ علوم تحولی ❑ حوزه های معناگرا و قرآنی
- ❑ حوزه های بین رشته ای و حاصل همگرایی
- ❑ علوم نوپدید
- ❑ تحول در مبانی علوم

الف (سیاستگذاری کلان و نظارت و ارزیابی

سیاست گذاری و نظارت کلان « سند » در بخش ملی بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی است .

ب (سیاستگذاری اجرایی ، هماهنگی و اجرایی سازی

به منظور سیاست گذاری اجرایی

، هماهنگی و اجرایی سازی « سند » در بخش ملی و نظارت بر حسن اجرای آن ، [شورای راهبردی علم ، فناوری و نوآوری دفاعی و امنیتی] توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی با ترکیب زیر تشکیل می گردد :

۱ (رئیس ستاد کل نیروهای مسلح (رئیس شورا) ؛

۲ (دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی ؛

۳ (دبیر شورای عالی امنیت ملی ؛

۴ (فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران ؛

۵ (فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ؛

۶ (وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ؛

۷ (فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ؛

۸ (رئیس سازمان بسیج مستضعفین ؛

۹ (وزیر اطلاعات ؛

۱۰ (وزیر صنعت ، معدن و تجارت

۱۱ (وزیر علوم ، تحقیقات و فناوری ؛

۱۲) وزیر بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ؛

۱۳) معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری ؛

۱۴) رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ؛

۱۵) رئیس کمیسیون آموزش ، تحقیقات و فناوری مجلس ؛

۱۶) رئیس دفتر عقیدتی سیاسی فرماندهی معظم کل قوا ؛

۱۷) و ۱۸) دو نفر از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب شورای عالی انقلاب فرهنگی ؛

۱۹) معاون طرح ، برنامه و بودجه ستاد کل نیروهای مسلح ؛

۲۰) معاون علوم ، تحقیقات و فناوری ستاد کل نیروهای مسلح (دبیر شورا) ؛

تبصره ۱ : به اقتضای موضوع جلسات ، از رؤسای دستگاه ها و سایر افراد ذیصلاح با حق رای دعوت به عمل خواهد آمد .

تبصره ۲ : از زمان تصویب این « سند » ، این شورا به عنوان یکی از شوراهای تخصصی شورای عالی انقلاب فرهنگی محسوب و عنوان آن ، به ماده ۱۸ آئین نامه داخلی شورای عالی ، اضافه خواهد شد .

تبصره ۳ : شورا می تواند برای پیگیری امور تخصصی خود ، نسبت به تشکیل کمیسیون های تخصصی اقدام نماید .

تبصره ۴ : آیین نامه داخلی شورا در اولین جلسه شورای مذکور به تصویب خواهد رسید .

ماده ۸ - وظایف شورا

۱) . تصویب اسناد ، نقشه های راه و برنامه های ۵ ساله توسعه علم ، فناوری و نوآوری دفاعی و امنیتی کشور در مسیر دستیابی به اهداف « سند » ؛

۲) . نظارت و ارزیابی پیاده سازی و تحقق اهداف « سند » و ارائه گزارش سالانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ؛

۳) . تصویب نظامات اجرایی ، زیرساختی و نظارتی ، ساز و کارهای اجرا و اصلاح ساختارها و فرآیندهای دانش ، آموزش ، پژوهش ، فناوری و نوآوری دفاعی و امنیتی کشور ؛

۴) . انسجام بخشی و ایجاد هماهنگی دستگاه های مرتبط کشور در اجرای « سند » ؛

۵) . ساماندهی و ایجاد قطب های علمی و جهت دهی منابع و ظرفیت های نیروهای مسلح و کشور در راستای دستیابی به علوم و فناوری های قدرت ساز دفاعی و امنیتی ؛

۶) . بررسی وضع موجود علم و فناوری دفاعی و امنیتی کشور و رصد و پایش محیطی ، رقبا و تحولات جهانی ؛

۷) . پیشنهاد روزآمدسازی « سند » به شورای عالی انقلاب فرهنگی ؛

تبصره ۵ : تعیین نقش دستگاه ها ، دانشگاه ها ، پژوهشگاه ها و شرکت های فناور ، دانش بنیان و تولیدی بخش ملی و خصوصی در پیاده سازی اولویت ها و نگاشت نهادی و برنامه اجرایی لازم ؛ در قالب اسناد و آیین نامه های مربوطه ، ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تشکیل شورای راهبردی ، توسط این شورا به تصویب خواهد رسید .

ماده ۹ - این « سند » مشتمل بر یک مقدمه و ۹ ماده و ۵ تبصره ، در جلسه ۸۳۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی ، مورخ ۵ اسفند ۱۳۹۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است .

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی - حسن روحانی